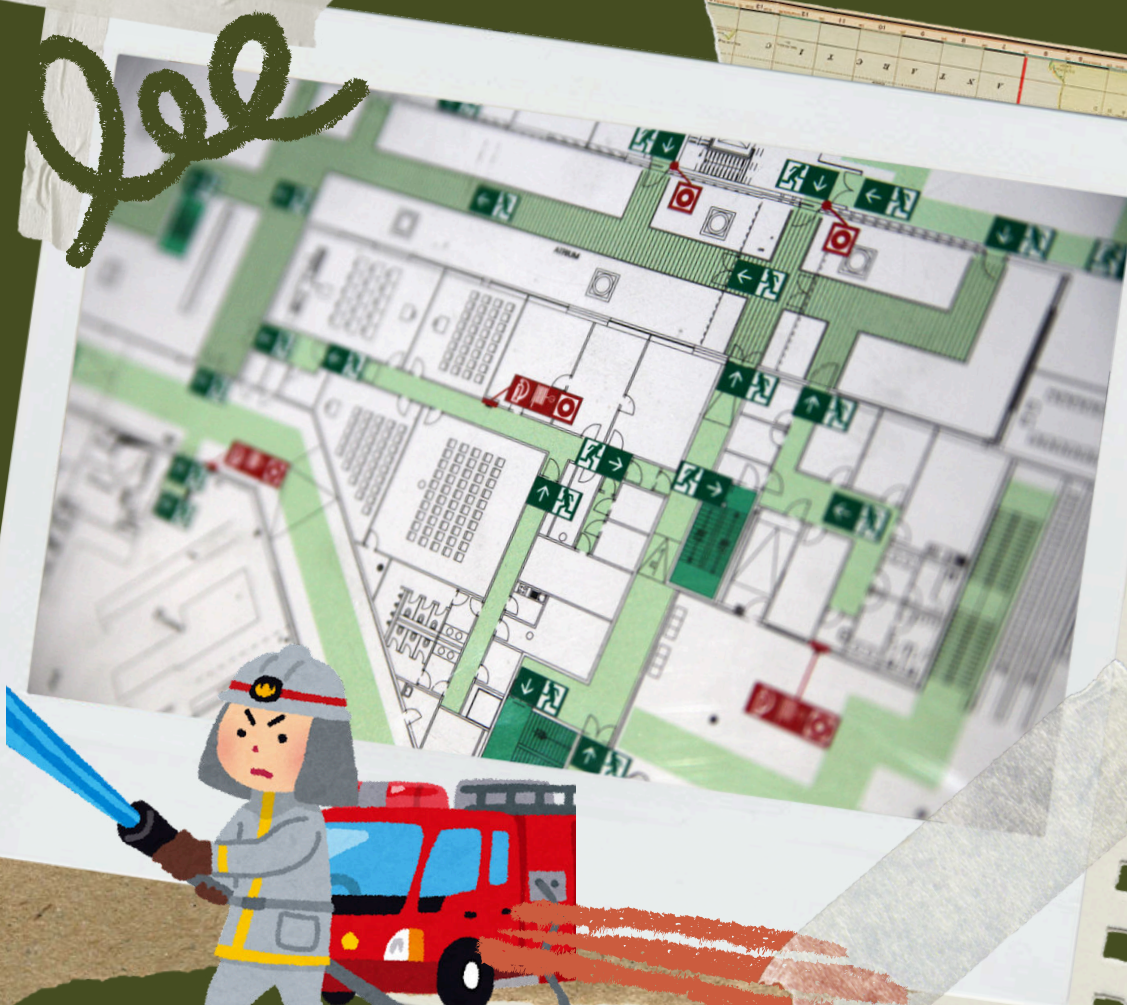

2025

BEZPEČNĚ *u každé situaci*

FLKŘ

„Praktický průvodce ochranou obyvatelstva pro žáky a učitele“

Nepanikař. Rychlá
reakce může
zachránit život

Bud' připraven chránit sebe i ostatní

BEZPEČNĚ *v každé situaci*

Milé čtenářky, milí čtenáři,

držíte v rukou časopis, jehož vznik je spojen s mou diplomovou prací na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně v oboru Ochrana obyvatel – bezpečnost společnosti. Tento časopis má za cíl přiblížit klíčová témata týkající se ochrany obyvatelstva a krizové připravenosti. Zde se dozvíte, jak se správně zachovat v různých mimořádných situacích. Primárně je časopis určen žákům a učitelům základních a středních škol, ale jsem si jistá, že každý, kdo má zájem o to, jak být lépe připraven a chránit nejen sebe, ale také své blízké, zde nalezne cenné informace.

Součástí časopisu jsou také praktické brožury, které jsem vytvořila a které si můžete vystříhnout, vytisknout nebo využít při vyučování. Děkuji vám za zájem o bezpečnost svou i ostatních, protože informovanost a připravenost jsou tím nejdůležitějším prvním krokem.

Přeji vám klidné a bezpečné dny.

Bc. Barbora Šanderová

Obsah

3-5

Terminologie

9

Zdravotnická záchranná služba

6

Integrovaný záchranný sbor

10

Kdy se IZS používá?

13-17

Informační letáky

7

Hasičský záchranný sbor

11

Varování obyvatelstva

18

Poděkování

8

Policie ČR

12

Evakuační zavazadlo

19

Check list

OCHRANA

obyvateľstva

Co je to ochrana obyvateľstva?

Ochrana obyvateľstva zahŕňa plnenie úloh civilní ochrany, medzi ktoré patrí predovšetkým varovanie, evakuácia, ukrytí a nouzové prežití obyvateľstva, a ďalšie opatrenia zamierená na zajištnie jeho života, zdravia a majetku.

Co je to bezpečnosť?

Bezpečnosť predstavuje stav, kedy nám nehrozí vážne nebezpečení. Je to situácia, v níž máme všetko pod kontrolou a sme pripravení chrániť ako seba, tak svoje okolie. Akmile sa objaví akákoľvek hrozba, vieme, ako na ňu reagovať.

Co je domino efekt?

Domino efekt lze vnímat jako řetězec událostí, kdy jedna nehoda (například výbuch v továrně) může vyvolat další nebezpečné situace v okolí, a to zejména díky přítomnosti dalších nebezpečných látek nebo zařízení.

Co je evakuácia?

Evakuácia je řízené a bezpečné přemístění lidí, zvířat nebo důležitých věcí z místa, kde hrozí nebezpečí (například při povodni, požáru nebo úniku chemikálií). Evakuované osoby jsou přepravovány na bezpečné místo, kde obdrží jídlo, ubytování a potřebnou péči.

Co je evakuačný plán?

Evakuačný plán je dokument, ktorý stanovuje postupy pro evakuáciu. Obsahuje všetky klíčové informácie – kto, kedy, ako a kam sa má presúvať. Tento plán zaisťuje, že evakuácia prebehne rýchlo a bez zmatkov.

EVAKUACE
ZAČÍNÁ
U TEBE

OCHRANA

obyvatelestva

Co patří do evakuačního zavazadla?

Evakuační zavazadlo, které představuje batoh nebo tašku připravenou pro případ nutnosti rychlého opuštění domova, by mělo obsahovat:

- doklady, peníze a cennosti,
- trvanlivé jídlo a pití,
- hygienické potřeby (například zubní kartáček, mýdlo),
- základní léky,
- svítilnu a náhradní baterie,
- oblečení na převléknutí a pevné boty,
- deku nebo spacák.

Na zavazadlo byste měli napsat své jméno a adresu, aby bylo možné jej snadno dohledat.

Co je hrozba?

je míra pravděpodobnosti vzniku mimořádné události.

Co je humanitární pomoc?

Humanitární pomoc se věnuje podpoře osob, které byly zasaženy mimořádnou událostí. Tato pomoc zahrnuje zajištění jídla, vody, oblečení, přístřeší a léků – tedy vše, co je nezbytné pro přežití a zotavení.

Co jsou chemické zbraně?

Chemické zbraně jsou nebezpečné látky, které mohou vážně ohrozit zdraví nebo život. Jsou zakázány mezinárodními úmluvami, avšak v minulosti byly bohužel používány. Naštěstí existují opatření, jak se proti nim chránit.

Co je individuální ochrana?

Individuální ochrana zahrnuje ochranu jednotlivce pomocí různých pomůcek, jako jsou roušky, brýle, rukavice nebo ochranný oděv, či mokrá hadr přes ústa. Tyto prostředky se používají v případě hrozby úniku chemických či biologických látek.

Co je Integrovaný záchranný systém (IZS)?

Integrovaný záchranný systém, známý jako IZS, je soustava různých složek, mezi které patří hasiči, záchranáři a policie, pracující ruku v ruce při zvládání mimořádných situací, jako jsou požáry, povodně nebo dopravní nehody.

Co je jaderná bezpečnost?

Jaderná bezpečnost se vztahuje na opatření a praktiky, které zajišťují, že jaderná elektrárna funguje tak, aby se předešlo výbuchu, úniku radioaktivních látek či jiným potenciálním hrozbám pro lidi a přírodu.

Co je kolektivní ochrana?

Kolektivní ochrana se zaměřuje na ochranu větší skupiny lidí. Například v situacích, kdy obyvatelé musí vyhledat úkryt v speciálních krytech během válečných konfliktů, chemických havárií či povodní.

*Hasiči pomáhají
záchranářům*

OCHRANA

obyvatelstva

Policejní vozidlo

Co je kontaminace?

Kontaminace označuje znečištění prostředí škodlivými látkami, mezi které mohou patřit nebezpečné chemikálie, radioaktivní prvky nebo patogenní mikroorganismy. Takové znečištění se může šířit vzduchem, vodou nebo kontaktováním s infikovanými povrchy.

Co je kritická infrastruktura?

Kritická infrastruktura zahrnuje klíčové budovy a sítě, které jsou nezbytné pro fungování společnosti a státu. Mezi tyto prvky patří například elektrárny, nemocnice, silnice, vodárny či komunikační systémy. Jakékoli poškození těchto struktur by mohlo ohrozit zdraví obyvatel nebo celkovou bezpečnost státu.

Co jsou krizová opatření?

Krizová opatření zahrnují výjimečná pravidla a činnosti, které se aktivují pro řešení závažného ohrožení, jako je pandemie, povodeň nebo teroristický útok.

Co je krizová situace?

Krizová situace je velmi vážná událost, jako je přírodní katastrofa, rozsáhlá havárie nebo ohrožení bezpečnosti státu. V těchto případech může vláda vyhlásit nouzový stav nebo jiná speciální opatření, aby mohla efektivně zasáhnout.

Co je krizové plánování?

Krizové plánování zahrnuje přípravu detailních plánů a postupů pro řešení mimořádných událostí. Tyto plány by měly mít k dispozici úřady, školy i jiné organizace, a měly by jasně definovat, co konkrétně dělat v krizových situacích a kdo ponese odpovědnost.

Co je krizová připravenost?

Krizová připravenost značí, že úřady, složky záchranného systému nebo firmy mají vše potřebné nachystáno na zvládnutí mimořádných situací. Disponují odpovídajícím vybavením, konkrétním plánem a školenými pracovníky, kteří přesně vědí, jak reagovat v případě potřeby.

Co je krizové řízení?

Krizové řízení zahrnuje souhrn aktivit a metod, kterými se organizují a koordinují reakce na krizové situace, včetně zapojení všech relevantních složek a institucí k dosažení co nejúčinnějšího zvládnutí daného problému.

Co zahrnují likvidační práce?

Likvidační práce zahrnují veškeré činnosti prováděné po mimořádných událostech. Může se jednat o odstraňování trosk po bouřce, dezinfekci postižených oblastí po chemické havárii, nebo úklid spadlých stromů. Hlavním cílem těchto činností je obnovit bezpečnost a obyvatelnost daného místa.

Co definuje mimořádnou událost?

představuje škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SBOR

Když se spojí hrdinové

🔥 Když dojde k vážné události, jako je velký požár, dopravní nehoda, povodeň či únik nebezpečné látky, není možné spoléhat pouze na jeden záchranný tým. Je nezbytné, aby na pomoc vyrazili hasiči, záchranáři, policisté a další složky, které společně pracují na ochraně lidí, zvířat, majetku a přírody.

**ABY SE TATO SPOLUPRÁCE CO NEJVÍCE
USNADNILA A VYHNULI SE VZÁJEMNÉMU RUŠENÍ,
BYL VYTVOŘEN INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ
SYSTÉM (IZS).**

💛 Co je IZS?

IZS připomíná dokonale sehraný tým superhrdinů. Každý z účastníků plní svou specifickou roli, ale důležitá je vzájemná spolupráce. Tento systém jasně určuje, kdo co dělá, jak spolu komunikují a jak se doplňují. Díky tomu mohou záchranáři jednat rychleji, efektivněji a bezpečněji.

Hasičský záchranný sbor České republiky

HLAVNÍ SLOŽKY IZS
TŘI KLÍČOVÉ SLOŽKY IZS JSOU PŘIPRAVENY
ZASÁHNOUT KDYKOLI, VE DNE I V NOCI:

Hasičský záchranný sbor (HZS)

Zajišťuje záchranu lidí v případě požárů, nehod nebo povodní a pomáhá při úniku nebezpečných látek. Disponuje speciálním vybavením a technikou.

Hasičský záchranný sbor kraje se podílí na provádění a koordinaci záchranných a likvidačních prací. Zajišťuje také identifikaci a označování nebezpečných oblastí a provádí dekontaminaci. Kromě toho HZS zabezpečuje varování pro obyvatele, organizuje a koordinuje evakuaci, nouzové ubytování a dodávky pitné vody, potravin a dalších nezbytných prostředků pro přežití obyvatelstva.

Dále se také stará o organizaci a koordinaci humanitární pomoci.

Policie České republiky

Zajišťuje bezpečnost a dodržování pořádku, uzavírá nebezpečné oblasti, řídí dopravu a vyhledává pohřešované osoby.

 Policie České republiky se v případě mimořádných událostí nebo krizových situací zaměřuje na ochranu veřejného pořádku a bezpečnosti, stejně jako na dohled nad bezpečností silničního provozu. Její činnost spočívá především v poskytování podpory pro záchranné a likvidační práce.

 Pouze ve výjimečných situacích se policie přímo podílí na specializovaných akcích, jako je pátrání po pohřešovaných osobách s pomocí kynologů, likvidace nástražných výbušných systémů pyrotechniky nebo evakuace osob pomocí policejních vrtulníků. V případě potřeby je možné policii kontaktovat na lince 158.

Zdravotnická záchranná služba (ZZS)

Poskytuje první pomoc a zajišťuje transport zraněných do nemocnic. Je vybavena školenými lékaři, záchranáři a důkladně vybavenými sanitkami. Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby (ZZS) mají jako hlavní úkol, na základě tísňových výzev, zajišťovat přednemocniční neodkladnou péči osobám se závažnými potížemi ve zdraví nebo těm, které se nacházejí v přímém ohrožení života.

 Operační střediska ZZS přijímají a vyhodnocují tísňová volání na lince 155 a koordinují výjezdy záchranářských posádek do terénu prostřednictvím sítě výjezdových stanovišť ZZS.

KDY SE IZS POUŽÍVÁ?

IZS je nasazován v případě:

- velkých nehod (např. hromadných autonehod),
- požárů a výbuchů,
- povodní, bouřkových výjevů či jiných přírodních katastrof,
- úniků chemických látek nebo jiných nebezpečných substancí.

✚ A CO DALŠÍ POMOCNÉ SLOŽKY?

KROMĚ TĚCHTO TŘÍ ZÁKLADNÍCH SLOŽEK MŮŽE IZS VYUŽÍT TAKÉ PODPORU DALŠÍCH ORGANIZACÍ, JAKO JSOU HORSKÉ SLUŽBY, ARMÁDA, MĚSTSKÁ POLICIE, VODOHOSPODÁŘI ČI SPECIALISTÉ NA CHEMII.

KAŽDÝ JE ZAPOJEN PODLE AKTUÁLNÍ POTŘEBY A SITUACE.

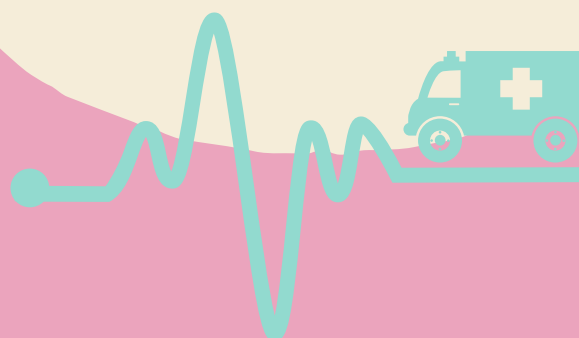
vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil

- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. celní správa ČR, vězeňská služba a justiční stráž ČR)
- orgány ochrany veřejného zdraví (např. krajské hygienické stanice, zdravotní ústavy)
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (např. plynárenská, vodní, elektrikářská služba, Česká pošta, báňská záchranná služba, horská služba, letecká záchranná služba, vodní záchranná služba, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska)
- zařízení civilní ochrany
- neziskové organizace a spolky, jež lze využít k záchranným a likvidačním pracím (např. ADRA, Český červený kříž atp.)

☎ V PŘÍPADĚ NOUZE NÁS KONTAKTUJTE!

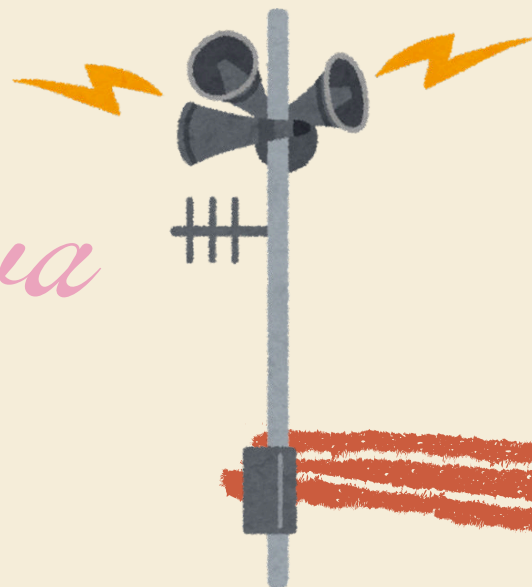
POKUD DOJDE K VÁŽNÉ SITUACI, ZAPAMATUJTE SI TATO ČÍSLA:

- **112** – JEDNOTNÁ EVROPSKÁ TÍSŇOVÁ LINKA
- **150** – HASIČI
- **155** – ZÁCHRANNÁ SLUŽBA
- **158** – POLICIE

VAROVÁNÍ *obyvatelstva*

V České republice jsou občané pravidelně varováni a informováni prostřednictvím sirén a místních informačních systémů, jako jsou **obecní rozhlas**y. V rámci tohoto systému se používají tři různé signály sirén, avšak pouze jeden z nich je určen k varování obyvatel v případě mimořádné události.

Tento signál se nazývá „Všeobecná výstraha“ a zní jako kolísavý tón sirény po dobu 140 sekund. Může být opakován až třikrát za sebou s přestávkami přibližně tří minut.

NIKOLIV VAROVNÉ

„Požární poplach“ – slouží ke svolání jednotek požární ochrany a akustická zkouška provozuschopnosti celého systému varování, která probíhá na celém území ČR zpravidla první středu v měsíci v 12:00 hodin.

„Požární poplach“ je vyhlášován přerušovaným tónem sirény po dobu 1 minuty a napodobu- je hlas trubky troubící tón „HO-ŘÍ, HO-ŘÍ“.

Po zaznění signálu „Všeobecná výstraha“ je třeba:

- okamžitě se ukrýt a snažit se získat další informace prostřednictvím rádia či televize.

EVAKUAČNÍ *zavazadlo*

Připravujeme si například batoh nebo cestovní tašku pro případ, že bychom museli opustit byt kvůli mimořádné události a nařízené evakuaci. Tyto tašky by měly být označeny vašim jménem a adresou.

obsah evakuačního zavazadla:

Postup učitele

Dovedete žáky k nejbližšímu východu.

Určete místo srazu pro následné sčítání (např. hřiště s umělou trávou).

Nejblíže se nacházející třídy opouští budovu jako první.

Pokud to bude bezpečné, žáci si mohou vzít bundy a obout se.

Místa srazu nesmí blokovat příjezd záchranných složek.

V případě nouze může být nutná evakuace školy. Je nezbytné, aby si zaměstnanci a studenti své reakce nacvičili, aby se v případě potřeby staly automatickými.

Cvičný požární poplach

Bc. Barbora Šanderová

Střední škola Strážnice,
příspěvková organizace

J. Skácela 890
696 62 Strážnice
IČ: 00 837 385

Contact us

Cvičný požární poplach

učitelé

Cíl cvičení

cvičný požární
poplach

112
150
155
158

Bezpečnost

Pozornost

Rychlost

Spolupráce

Klid

Zodpovědnost

1

Naučit žáky správně reagovat na zvuk požárního alarmu.

2

Zajistit bezpečný a klidný odchod ze školy.

3

Předcházet případným nehodám během evakuace.

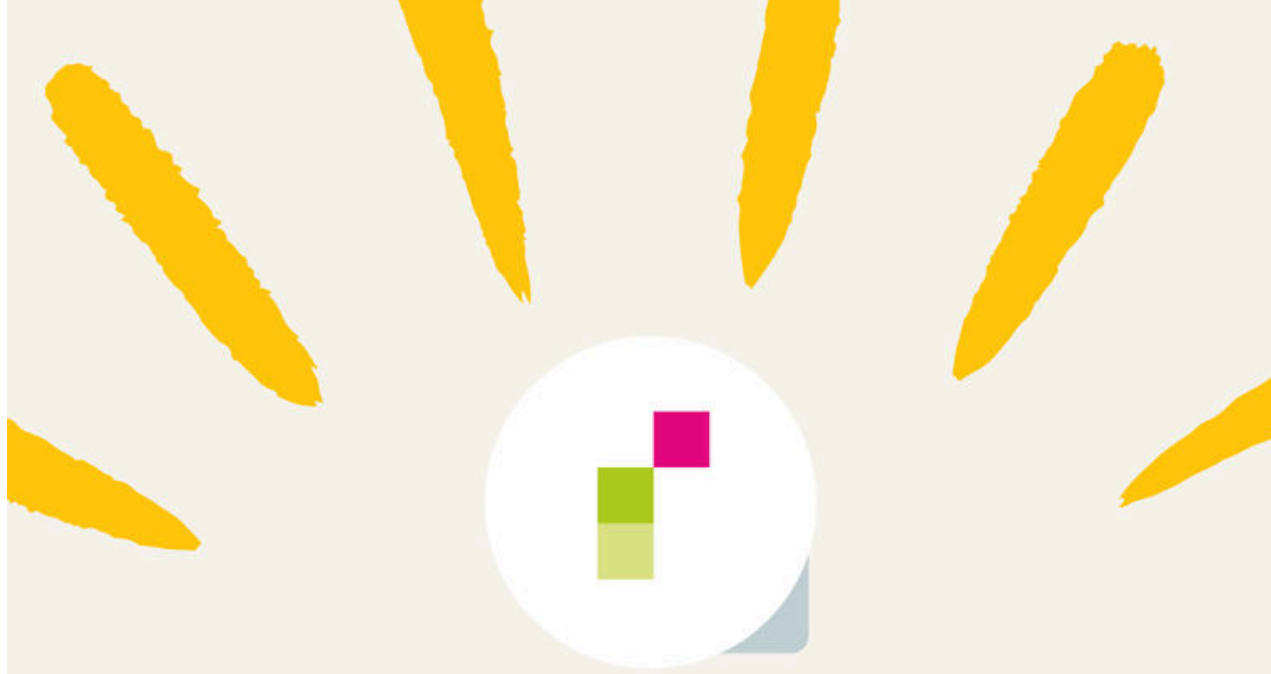
Důležité upozornění

Vysvětlete žákům, že se nejedná o hru.

Pokud alarm rychle ztichne, může jít o chybu nebo planý poplach.

Pokud alarm zní nepřetržitě, okamžitě začněte s evakuací.

By Waris Sekhon
Photography by Jaya Sood
„Evakuace začíná u tebe“

NÁLEZ PODEZŘELÉHO ZAVAZADLA

● **Nezasahujte, nemanipulujte!**

- 1 Zeptejte se přítomných, zda někomu patří.
- 2 Pokud ne, okamžitě informujte recepci nebo **Policii ČR**.
- 3 Uveďte místo nálezu, popis zavazadla, podezřelé znaky (dráty, zvuky apod.).
- 4 Vzdálit se! Požádejte ostatní, aby se přesunuli na bezpečné místo.
- 5 **Evakuace** – řiďte se pokyny a neponechávejte se u skla.
- 6 Spolupracujte s IZS – poskytněte informace, dodržujte pokyny.

▲ Každé podezřelé zavazadlo berte vážně! ▲

JEDNÁNÍ S AGRESIVNÍ OSOBOU

- 1 Zajistěte přítomnost další osoby** – jako svědka a podporu.
- 2 Dodržujte bezpečnou vzdálenost** – nestoupejte do osobního prostoru agresora.
- 3 Komunikujte klidně a věcně** – slušně, profesionálně, bez emocí.
- 4 Odkazujte se na pravidla** – nekládejte osobní názory, pouze fakta.
- 5 Naslouchajte** – pomáhá snížit agresi.
- 6 Buďte sebevědomí, ale neprovokujte** – držte se pravidel.
- 7 Pokud situace eskaluje, varujte o přivolání** Policie ČR (158) nebo bezpečnostní služby.

V případě ohrožení okamžitě volejte pomoc!

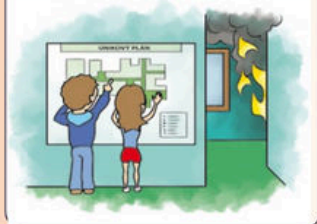
- 1 Křič ,HOŘÍ!“ a varuj ostatní
- 2 Volej **150** nebo **112**
- 3 Chraň dýchací cesty – přikryj si ústa mokrou látkou
- 4 Has, pokud je to bezpečné – hasicí přístroj, voda, deka (bez mávání!)
- 5 Zamez šíření požáru – vypni plyn/elektrinu, odstraň hořlaviny
- 6 Zůstaň nízko při zemi – kouř stoupá
- 7 Uzavři a utěsni dveře, pokud nemůžeš utéct
- 8 Pomoz ostatním
- 9 Řiď se pokyny hasičů

150

BEZPEČNOST NA ŠKOLÁCH

EVAKUAČNÍ PLÁN

NOUZOVÝ VÝCHOD

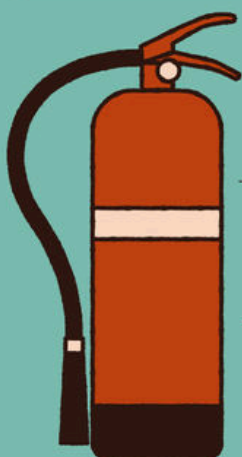
SHROMAŽDIŠTĚ

ZNAK CIVILNÍ OCHRANY

JAK POUŽÍT HASICÍ PŘÍSTROJ

- 1 Vytáhni pojistku
 - 2 Namiř hadici na oheň (ne do plamenů!)
 - 3 Stiskni páku
 - 4 Has vždy po směru větru
 - 5 Zaměř proud do ohniska požáru / na předměty
 - 6 Postupuj za požárem, ale drž si bezpečný odstup
 - 7 Stěny has odspoda nahoru, stékající látky shora dolů
 - 8 Po uhašení sleduj, zda nedojde k opětovnému vzplanutí
- ✓ Zachovej klid a jednej rychle, ale bezpečně!

TÍŠŇOVÁ VOLÁNÍ

112

TÍŠŇOVÁ LIN KA

150

HZS ČR

158

PČR

155

ZZS

ÚTOK OZBROJENÉHO ÚTOČNÍKA

● Pravidlo USB: UTEČ – SCHOVEJ SE – BOJUJ

Zavolej 158 – sděl místo útoku, počet útočníků, popis a směr pohybu. Nezavěšuj, nech hovor probíhat!

1 UTEČ – Pokud můžeš, okamžitě opusť místo útoku! Nezastavuj se pro věci, varuj ostatní.

2 SCHOVEJ SE – Pokud útěk není možný, zamkni nebo zabarikáduj dveře, vypni telefon a světla, buď tiše.

3 BOJUJ – Pokud není jiná možnost, použij cokoliv jako zbraň (židle, hasicí přístroj) a jednej naplno.

⚠ Buď připraven/a chránit sebe i ostatní! ⚠

BEZPEČNĚ

u každé situaci

Tento informační materiál slouží jako edukační pomůcka v oblasti ochrany obyvatelstva pro Střední školu ve Strážnici. Jeho cílem je předložit základní témata a principy krizové připravenosti srozumitelným způsobem, zejména pro mladší čtenáře. Časopis vznikl jako součást diplomové práce na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, v oboru Ochrana obyvatel – bezpečnost společnosti.

Bezpečnost začíná u každého z nás. Děkuju za váš zájem o ochranu sebe i ostatních v mimořádných situacích. Doufám, že tento časopis přinesl nové poznatky.

 Tento materiál byl vytvořen s pečlivostí jako součást diplomové práce na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

Check list

„Jsem připraven/a na mimořádnou událost?“

- ☐ - Jsem si vědom, na jaká tísňová čísla volat v různých situacích (150, 155, 158, 112).
- ☐ - Známe signály sirén a vím, jak se zachovat, když je uslyším.
- ☐ - Mám připravené evakuační zavazadlo, nebo alespoň vím, co by mělo obsahovat.
- ☐ - Víím, kde se nachází nejbližší shromaždiště pro případ evakuace.
- ☐ - Mám základní znalosti první pomoci.
- ☐ - Jsem si vědom, jak se chovat při požáru, povodni nebo chemické havárii.
- ☐ - Mám kontakt na své blízké, kterého mohu v případě nouze oslovit.
- ☐ - Sleduji ověřené zdroje informací, jako jsou ČHMÚ, HZS či krizové linky.
- ☐ - Rozumím pojmu „ochrana obyvatelstva“.
- ☐ - Umím zachovat klid, protože připravený člověk je klidnější člověk. 💪

